

mínast jù sum smáðreingir, at brimið stóð heilt niðan undir mjólkaforsýningina, men hbesa umröddu ódnarnáttina var þúra kyrt, eg veit ekki, um það var so frægt, at það flæddi upp á Vágssbotnsbryggjuna, það mundi vera illa nokk.

Taka vit henda eystara molan, t.v.s. það sum Pihl & Søn nú hefur gjört, so er það 225 m til longdar. Harafrat kemur so það, sum Kampsax gjörði fyrst í 50-árunum, það voru 100 metrar, nú eru vit komnir upp á 325 metrar. So kemur það, sum Willefranche og Kampsax gjördu og sum var liðugt í 1929, það er roknað úr landi 200 metrar, t.v.s. at so er molin 525 metrar roknaður úr landi, men roknað frá hövuðskeini verður hetta 100 metrar styttri ella 425 metrar.

Annars er at siga, at arbeiðið er ekki endaliga uppgjört enn, okkurt smávægis er enn eftir at gera, men arbeiðið man fara at leggja um 21–22 milljónir, kanska nærri teimum 22.

Uppi í tí talinum, eg nevndi í áðni, 21–22 milj. kr., er ekki pierurin, sum gongur út frá Fiskasentrallinum taldur við. Har er so fyrst hesin pierurin gjörður, men so er eisini keini breiðkað innan fyrri Fiskasentralin út í sjógv. Hon var 10 metrar breið, men er nú breiðkað við 5 metrum og er sostatt nú 15 metrar breið. Sjálvur pierurin er 10 metrar breiður, t.v.s. at av pierinum eru bert 5 metrar farnir av tí gomlu keini á Vestaravág. Longdin á sjálvum pierinum er 82 metrar, men rokna vit atlöguplássið innanfyrri við, verður longdin nógv stærra, tí har gongur bryggjan heilt inn móti Skipasmíðjunni, so har verður longdin u.l. 130 metrar. Dýpið har vestanfyrri er við sjálfan pierin það sama sum aðrastaðni ella 8,50 m, men tá tú kemur inn um linjuna úr Vestarukei er það eitt sindur ymiskt, úr 8,50 og niður í einar 3 metrar. Hatta arbeiðið kostaði u.l. 3 milj. krónur, men tá er lutvist vegurinn fram við Skipasmíðjunni, hann varð sprongdur niður og nýttur sum ifylla, men ein partur av honum er uppi í hesum tali.

Framtíðar úbygg-ingarættanir

Spurdur um, hvørjar úbygg-ingarættanir teir hava í framtíðini, svarar Høgna, sum eisini sjálvandi er, at henda úbygg-ing hefur verið eitt soverðið ódnartak fyrri havnina í Havn, at framtíðar úbygg-ing er og verður ein peningaspurningur. Við vestara mola er talið komið upp á 25 milj. kr. Men sjálvsagt, ætlanirnar eru nógvar og eiga at vera, um livast skal og rætt verður atborið. Eg havi t.d. til stuttleika gjört mær eina langtíðarbyggjætlun, og lætt er at siggja, at tú skjótt kanst koma upp á aðrar 25 milj. aftrat øllum til, sum longu er gjört. Eg kann kortini siga so mikið, at eitt það fyrsta, vit ætla at fara undir, er at rætta Vágssbotnsbryggjuna út ella beinka hana, frá har sum

bátarnir hjá mjólkaforsýningini plægdu at leggja og út móti Spinnaraskeri. Tá það arbeiðið er gjört, fáa vit einar 160 metrar av atlögubryggju við einum dýpi úr einum 5 metrum og niður í einar 3 kanska, so har verður lagamanni hjá útróðrabátum og smærri trolfórum at leggja.

Vit tosaðu í áðni um Skálatrøð. Har haldi eg, at um vit í staðin fyrri at stoypa bryggju framvið allan vegin, gjördu pierar út í sjógv, so fingur vit munandi meira av atlöguplássi. Tað er jú einaferð samtykt, at vestaravág skal vera fiskihavn, ikki so at skilja kortini, at nakað fiskavirki skal vera har, tí hon er jú so innilokað, men sum ein havn hjá fórum at leggja í og eisini kanska at gera umvælingar í er hon jú tikin úr leiki. Tað finst valla tilikur vágur í øllum landinum, har er hvørki vindur ella alda, og har kundi ein kanska gjört tað, at havt opnar bátar liggjandi, har grynst er og so stærra, har dýpið er meira. Har kunnu jú heilt stór skip liggja, dýpið er heilt upp í einar 11 metrar, og tað man vera sjáldan, at ein so innilokaður vágur sum Vestaravág hefur so stórt dýpi.

Hvar skulu teir opnu bátarnir vera?

Nú Skálatrøð hefur verið nevnd, kunnu vit ikki bara okkum fyrri at spyrja Høgna um, hvat teir ætla at gera við allar teir opnu bátarnar, sum har liggja. Har svarar Høgna beinanvegin, at allir hesir opnu bátarnir eru og verða eitt »problem« hjá Tórshavnar havn. Ein kann venda hesum spurningi sum einum lystir, men veruleikin er so tann, at líkamikið hvat so verður gjört, kemur kortini tann dagur, at menn mugu siga: Nú er ikki pláss fyrri fleiri opnum bátum at hava liggjandi á sjónum her í Havn. Vit kunnu so gera tað, vit vilja: antin útseta henda dagin, ella siga nú beinanvegin: nú gongur ikki longur, nú fáa ikki fleiri opnir bátar ligið á floti her í Havn. Har gjörði býráðið í sinnari tíð eitt uppskot um havn fyrri opnar bátar úti í Alakervík, og eg haldi sjálvur, at tað var eitt frálíkt uppskot. Eftir tí uppskotinum skuldu einir 300–400 bátar kunna ligið harúti. Eg haldi sjálvur ikki, at vit skulu hava hesar bátarnar, sum vit kanska kunnu kalla skemtifer, liggjandi har sum best er at leggja. Har haldi eg, at teir menn, sum hava útróður sum vinnuveg, mugu kunna hava síni skip. Tað er jú ómetliga troyttandi, tá tú kemur aftur at landi, móður og troyttur av sjógv, ikki at fáa lagt skipið og tryggur kunna fara til hús bæði fyrri veðri og eisini fyrri at verða uppringdur um at koma at flyta.

Annars hefur havnin í Havn jú egliga stórar uppgávur at fremja. Sujm eg nevndi í áðni, tá eg segði, at eg hevði gjört mær eina langtíðar úbygg-ingarættan til stuttleika, at lætt er at koma upp á aðrar 25 milj. kr. Har kann eg t.d. nevna móguleikan at gera eina bryggju eystan fyrri oljmutangarnar, har sum tann vestari molin nú er og suður móti boyuni. Har kann fáast ein frálíkt atlögubryggja við djúpum

vatni. Eisini visir tað seg at vera stak kyrt haryviri. Síðani kann eg nevna móguleikan at gera eina fergulegu herinni til »Trónða«, so hann sleppur lættari av við bilarnar. Har hefur eisini verið talan um, at landið skuldi gera sína egnu fergulegu harinni, og varð tað gjört, fingur vit tvinnar fergulegur í sama sveiggi. So er tað bátahavnin í Alakervík, sum eg nevndi í áðni í og sum eg meti vera eitt skila uppskot. Og so er tað Tinganes, har má eisini okkurt gerast, tí tað fer ikki at bera til, at tað skal liggja sum eitt sker mitt inni í havnini. Hesi 17 árin, eg havi verið havnarmeistari, haldi eg at 11 skip hava borið við botn haryviri, og tað ber jú ikki til. Men sjálvst Tinganesið sleppa vit ikki at nerta, men har kundi so okkurt verið gjört úti í sjónum, t.d. at sprongt varð nakað niður inn móti landi, so hóskað dýpi fekkst og so setti eina kistu har, so at skip kundu tikið í í erva, t.v.s. at skuldu tey dottið inn á Tinganes, so at ikki botnurinn tók, men bert í erva. Har skuldu so sjálvsagt verið góðir fendarar uttanum, men hetta kostar jú eisini alt samalt. Og so er tað troytið á pakkhúsum. Tað hefur altíð verið eitt standandi »problem« hjá havnini her at kunna útvega nógv mikið av pakkhúsum til at herberga øllum tí nógva góðsi, sum her upp á land kemur. Og so er tað grótútkastið uttan fyrri molan. Har er eisini ein veldug uppgáva hjá havnini, tí tað máðast burtur av hesum gróti, tað ódnarveðri eru, tað sóu vit m.a. hesa náttina, tað landsynningsóðinn breyt molan. Tá náttina var so ringt, at sjálvst grótútkastið á hinum gamla molanum hjá Willefranche minnkadi í stórum.

Plásstrotið uppi á landi

Nú, eg nevndi troytið á pakkhúsum í áðni, kann eg fyrri at siga sum er, at tað keðiliga við havnini her, er ikki úti á sjógv, ikki troyti á atlögubryggjum og tilikum, men hetta, at havnin til allar síður er umgyrd av húsum. Teir stórustu spurningarnir hjá havnini her í framtíðini verða tí ikki at snúga seg um bryggjupláss o.s.fr., men hinvegin um pláss, øki upp á landi, pláss til pakkhús fyrri ikki at tala um, teir nú fara undir flutning við containarum, tí er tað nakað, sum krevur pláss, so er tað hesir containarnir. Har hefur so eitt danskt felag gjört henda býarplanin, vit hava. Teir hava so eisini gjört ein byggiplan fyrri havnina. Hetta er sjálvsagt bert eitt uppskot, men skal tað setast í verk, verður tað dyrt. Móguleiki er kortini kanska fyrri, at tað kann fremjast í stigum.

Í hesum áðurnevnda plani, hava teir lagt alt okið eystan fyrri Sigmundargötu og Svabogötu og oman móti sjónum av til ídnaðarendamál, sum hava samband við fiskivinnu og skipaferðslu. Har er so statt talan um tað niðursprongda okið undir Skálatrøð, okið har fabrikin og gamla hospital standa o.s.fr., men hetta er jú alt framtíðarmusikkur og verður ikki gjört, fyrr enn tað er neyðugt til sína tíð.

Men sum sagt, tað fyrsta, sum farið verður undir, er at beinka ella breiðka Vágssbotnsbryggjuna og gera hana til atlögubryggju. Hin parturin av úbygg-ingini kemur so at fara fram í mun til figgarligu orkuna hjá havnini.

Tøl frá havnini

Tá vit so spyrja Høgna, um hann hefur nokur tøl, sum kanska kundu lýst okkum eitt sindur um vøksturin og ta figgarligu støðuna hjá Tórshavnar havn, er hann beinanvegin fúsar at svara og kemur fram við tølum, sum væl lýsa gongdina hesi 5 seinastu árin.

Taka vit t.d. hesi 5 seinastu figgarárini, so komu her í 1968 5.045 skip, t.v.s. skip, sum komu inn her í havnina og lögdu at her. Hetta talið var so í 1973 komið upp í 6.678 skip, og í árinum 1968 var tonsatalið av hesum skipum tilsamans 854.550 netto registara tons, tað er tað talið, sum havnarpeningarnir verða roknaðir út eftir. Men hetta tonsatalið var í 1973 vaksið upp í 1.037.358 netto registara tons. Og í 1968 vórðu uppskipað her 82.047 tons og í 1973 var hetta talið komið upp í 109.100 tons. Innskipað ella útflutt vórðu í 1968 8.330 tons og í 1973 11.415 tons, so har er talan um ein munandi vøkstur. Í 1968 vóru inntekurnar hjá havnini 1,7 milj. kr., t.v.s. í figgarárinum 1967/68, meðan inntekurnar í figgarárinum 1972/73 vóru komnar upp í 1.65 milj.

Tá vit so spyrja Høgna, nú teir hava bygt fyrri u.l. 25 milj. kr., um figgingina av hesum risataki og um hetta hefur havt nakra ávirkan á skattaprosentið í Havn, svarar hann, at henda bygging als onga ávirkan hefur havt á skattavíðurskiptini í Havnini. Figgingin hefur verið tann, at havnin ella kommunan (hon stendur sum byggharri) hefur gildið 25%, síðani hefur tingið hjá okkum latið 50% og so kemur danska rikðið í hinum endanum við sínum 25%. Kommunan fekk eitt lán frá »investeringsfonden« upp á 5 milj. kr. Lánið, ella øll skuldin fyrri at siga tað so, sum Tórshavnar havn í dag hefur, man liggja um tær 13 milljónirnar. Annars er tann endaliga uppgjörin ikki gjört enn. Tann stóra havnarbyggingin, sum nú er av, er fyrribils figgað við einum leypandi krediti, og hetta er ikki reiðiliga uppgjört

enn, har meini eg t.d. við ymsar studningar o.a., sum vit ikki í løtuni vita reiðiliga skil á, men tá eg nevndi talið 13 milj. kr., man tað fara at verða so hampuliga á leið.

Tá vit spyrja Høgna, um hann heldur havnina einsamalla vera føra fyrri at svara rentur og avdrátt av hesi skuld (13 milj. kr.), svarar hann jättandi beinanvegin. Tó tekur hann tað fyrrarnið, at her velst um, hvørjar nýggjar uppgávur menn fara undir í hesum afturgjaldingartíðarskeiði. Eg kann nevna, at frá figgarárinum 1967/68 og fram til figgarárið 1973/74 hefur inntøkvøksturin verið u.l. 120%, so heldur hesin vøksturin fram, sum vit mugu vóna, meti eg, at Tórshavnar havn einsamall skuldi verið før fyrri at gildið rentur og avdrátt av hesum 13 milj., sum eg segði at samlaða skuldin var. Annars haldi eg sjálvur, at kann havnin einsamall greiða sínar figgarligu skyldur, so er tað avgjört at ynskja eftir, tí at fara at leggja nýggjar byrðar á skattaborgarnar her í býnum fer ikki at bera til, teir hava nógv mikið undir at knógva sum er.

Nú vit eru um at enda samrøðuna við Høgna Mohr havnar-meistara og fara uttar í vind-eygað, kann hann ikki lata vera at fegnast um tað virksemi, sum í dag fer fram á vestaru bryggju (Bacalao o.s.fr.). Hesi virki geva jú býnum ein hóp av peningi, sigur hann, og har arbeiða fólk, sum lata nógvur pengar í skatti bæði til kommunu og land.

Og áðrenn vit fara hefur Høgna hug at leggja hetta aftrat: Tað er nú rættuliga sjáldan, at eg plægi at lurtu eftir skipunum, men nú henda eina dagin, sat eg so og lurtadi, og tá hoyrdi eg hetta skipið, sum eitur »Ørnin«, tað eru Gjársmenn, sum eiga hana, stak raskir útróðarmenn — tað skulu teir eiga. »Ørnin« tosaði henda dagin við ein Eiðisbát. Teir tosa so saman um fiskiskap og at enda sigur so skiparin á Eiðisbátinum: Nei, hjá okkum fór vikan fyrri skeytti, vit lógu bara har og »bollaðust«, sum hann tók til, við at leggja fortøying at leggja skipið við. Tað er ikki tað sama sum hjá tykkum, tók hann afturiat, sum hava so góð havnarviðurskipti, at tit kunnu bara tveita skipið og fara til hús. Og eg mátti, meðan eg soleiðis sat og lurtadi eftir hesum báðum monnum, geva Eiðismanninum rætt, tí júst nakað soleiðis, sum hann málbar seg, er tað nú vorðið her í Havn.